

ČAJ

Pro chvíle pohody

Leden 2005

Časopis Autorů Jičínska

Plíživý mráz blíží se od hor
přízemní mračna zalila les
měsíční zář vykreslila stíny
bahnitou cestou blíží se děs.

Provázen bouří a bitím hromů
řítí se temnotou pohřební vůz
tažený spřežením dvou černých koní
v něm sedí jediný tajemný muž.

Černý plášť vlaje jak smuteční prapor
pozvedá hlavu, jeho tvář znám,
přijíždí ze světa mezi peklem a zemí,
to blíží se mezi nás pán Weyrich sám!

**W
E
Y
R
I
C
H**

Jozev dŘevník Borovský

č. 6

Vážený čtenáři,

je tady ČAJ č. 6 – zimní, netradičně lednový. Již při vydání prvního čísla jsem předpokládal, že nemusí zůstat u dvou čísel ročně. Tak tedy poprvé zimní (sváteční) jako uvítání v roce 2005. Nakonec v zimě je přece jenom více času na čtení. Já sám nemám moc rád ty chvíle, kdy se přestávají plnit novoroční předsevzetí, kalendář jako čerstvě padlý sníh nabízí hodně pracovních týdnů a dovolená se zdá být stejně daleko jako Austrálie. A pro takové čtenáře, ale nejen pro ně, je tu další číslo ČAJe. Takže si pěkně sedněte, uvařte si kávu nebo čaj a můžete přikusovat k lepší pohodě právě čerstvě upečený a neztrdnělý jako cukroví, co Vám zbylo od Vánoc, Časopis Autorů Jičínska číslo 6.

Dnešní číslo bude o svátcích, Jozef dŘevník Borovský (doufám, že Vás nevylekal úryvek úvodní básně Weyrich) má pořád Velikonoce. Tentokrát zavzpomínal, jak loňský Velký pátek slavila dvojice povedených koumáků František a Ludvík. Sváteční chvílky nepokazí ani intimní poezie Zdenky Líbalové, dnešního hosta ČAJe. Vzpomínku na Vánoce patříci již historii, kdy hoši chodili na dva roky na vojnu a kdesi v podhůří se společně s Miroslavem Floriánem „chalupy krčily, sníh ke střeše byl až navátý“, jsem si dovolil přibalit já. Dvojí polohu Zlatý Zákoutské budeme moci ocenit v příbězích vážných (Vánoční rozjímání) i rozverných (Silvestrovská záhada). A doufám, že jste na Silvestra nedopadli jako hrdina její „horácké“ povídky.

Doufám, že Vám ČAJ č. 6 zpřijemní chvíle čekání na jaro, které začíná již 21. března 2005 a autoři Jičínska jej přivítají dalším číslem ČAJE, č. 7. A „sedmička“ je údajně šťastné číslo. Takže vykročte do nového roku tou šťastnou nohou a zůstaňte nám věrni po celý rok. Mohu Vám slíbit, že i my autoři na svoje věrné čtenáře nezapomeneme.

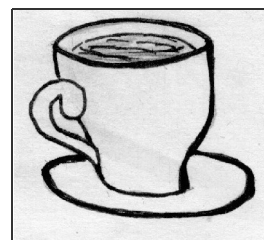
Váš Václav Franc

HOST ČAJE:

Zdenka LÍBALOVÁ (*1966), žije na Mělníku, vystudovala gymnázium a Lidovou konzervatoř – obor literární žánry, pracovala jako pomocná vychovatelka v Ústavu sociální péče pro děti a mládež v Chlumíně u Neratovic, zakládající členka Mělnického Pegasu a hlavní organizátorka stejnojmenné soutěže. Píše básně a články o kultuře do regionálních novin, její tvorba vyšla v řadě sborníčků. Samostatně vydala řadu básnických sbírek (např. Obrázky z cest, Mosty, Negativy, Podzimní variace, Verše na ošatce, Jak voní čas a další).

OBSAH ČÍSLA:

- Zlata ZÁKOUTSKÁ**
– Vánoční rozjímání (3)
– Silvestrovská záhada (11)

- Jozef dŘevník BOROVSKÝ**
– Velký pátek (5)

- Zdenka LÍBALOVÁ**
– Scházenky (7)

- Václav FRANC**
– Štědrovečerní host (9)

ČAJ pro chvíle pohody

č. 6, leden 2005, ročník IV

Vydáno 2. ledna 2005 v Nové Pace

Redakce: Václav Franc, K Hájků 1724, 509 01 Nová Paka

Grafická úprava titulní strany Jozef dŘevník Borovský

Interní tiskovina LISu

TEXTY NEPROŠLY JAZYKOVOU ÚPRAVOU !

VÁNOČNÍ VZPOMÍNÁNÍ

Zlata ZÁKOUTSKÁ

Předvánoční čas vybízí člověka k vlnnému zamyšlení. Kotouč milých vzpomínek se odvíjí, jedna hezčí než druhá. Pro mne. Mohou zajímat i nezúčastněného? Pochybnost vystrčila růžky. Pokusím se tu nejstarší vánoční vzpomínku obléknout do slov, trochu učesat.

V padesátých letech nebyly byty a v krajském městě už vůbec ne. Sehnat byt jen jednu místnost bylo velmi zdoluhavé a obtížné. Mladé rodině pomohla malá obec u Sadové. Družstevníci se smilovali, vyklidili ve starém domě dvě místnosti. Veliké. Plocha skoro 40 m², do stropu 4 metry. Klenutá okna nedoléhala, některá se nedala ani zavřít, chybějící tabulky, prkna podlahy ztrouchnivělá, metrové zdivo.

Ze syrových místností šel strach, ale rodiče s malým dítětem přijali nouzové řešení vděčně, ba nadšeně. Peníze na opravu nebyly, zkušenosti také ne, jen chuť, odvaža a víra ve vlastní síly. Dali se do práce. Zápas o bydlení skončil. Smířili se s tím, že pumpa a „kadibudka“ jsou stranou venku na dvoře. Vyhlásili boj myším, které přebíhaly po kuchyni a ohlodávaly jejich nový nábytek vně i uvnitř. Všechny nástrahy světa vyvážilo to, že konečně budou všichni tři spolu. Začínal normální život.

Baculatý chlapeček byl určitě nejkrásnějším miminkem na světě i okolních obydlých planetách, protože byl **náš**. Chtěli jsme pro něj to nejlepší, ale museli jsme bojovat o základní životní potřeby, jakými jsou pitná voda a teplo.

Dvoje rozpálená kamna, vařič i teplomet jen bzučely, štěrbin v oknech i dveřích ucpané. Víc už se dělat nedalo.

Konečně 15 ° tepla! Vanička vklíněná mezi sporákem a malými kamínky „čertíkem“, rychle vykoupat, aby tříměsíční kojeneček nenachladl. Byl otužilý, nestonal. Po vykoupání byl uložen v kuchyni do postýlky obložené dekami proti vanutí větru. Jeho proudění signalizovaly vzdouvající se záclony. V „teplé“, ale rychle vychládající kuchyni spal sám, dveře zavřené, aby k němu z pokoje nepronikala zima. Tam jsme spali my, mladí rodičové. Moudří. Voda ve sklenici do rána promrzla do dna a ta praskla. My vydrželi.

Blížily se Vánoce s pravým, vlastně výjimečným počasím. Byl sníh, ale teplota stále klesala na -20 ° a blížila se ke třicítce. Tuhé mrazy nás neodradily od štědrovečerních příprav. Z tradic dvou rodin jsme vybrali to nejlepší a založili tradici novou pro sebe a dítě. Na nic se nesmělo zapomenout. Z kuchyně se linuly typické vůně. Stejně, ale v každé rodině jedinečné. Kapr, cukroví, „muzika“, po stropě klouzalo zlaté prasátko. Očka ležícího dítěte s ním zaujatě hrála na honěnou.

Rozhořely se dvě svíce – pietní vzpomínka na naše prarodiče.

Stříbrná rolnička, oznamující už po několik generací příchod svatvečera, zazněla poprvé pro našeho prince. Rituál drobných zvyků, líbezný a tajemný. Stromeček zářil a voněl, pod ním hromádka dárků.

Po měnové reformě nebyly peníze ani zboží. Chyběly textilní výrobky všeho druhu, svetry, dětské oděvy, flanelové košile.

Drobné dárečky byly chystány s láskou a z potřeby udělat druhému radost. V udivených kukadlech malého Zdeňky se odrážely svíčky, barvené kouličky, táta s mámou a celý svět. Táta ho držel pevně přitisknutého zádičky k sobě, aby mohl zblízka pozorovat třpytivý vánoční zážrak.

Abych zaplašila slzy dojetí, které se nám oběma draly do očí, roztřepala jsem flanelovou noční košilku, vzácný dárek od babičky, ukazovala medvídky a rychle jsem mu ji oblékla. A on, jak jinak, označil si svůj majetek psím způsobem. Ani nožičku nemusel zvedat.

Bradička se mu zkrabatila k pláči, jak se polekal našeho smíchu.

Štědrý večer pomalu končil. U stromečku sedí máma s dítětem v náručí. To blaženě pomlaskává, přisáté k jejímu prsu, pevně jistotě svého malého světa. Nad oběma se sklání táta. Ticho, klid a bezpečí je provoněné vánoční atmosférou.

Náhodná podobnost rodiny u jesliček.

Byly to krásné Vánoce? A proč?

Dary a peníze nám nikdo nemohl dávat. Nevadilo, nemysleli jsme na ně. Měli jsme víc. Sebe a své mládí, které bylo odhodláno vypořádat se s každou překážkou. Měli jsme i svůj poklad, živý zázrak, jehož laskání jsme se nemohli nabažít. Přinášelo nám neopakovatelné pocity štěstí. Začínali jsme psát první stránky společného života. Byl před námi a s námi láska, víra a naděje.

Příběh bez náboje. Nic mimořádného se nestalo, a přece tyto Vánoce uvízly hluboko v paměti. Jejich krása byla v síle prožitých okamžiků prostého člověčího štěstí, povzneseného nad všechny hmotné statky světa.

A co bylo dál? Mrazy dosáhly -27° . Bylo nám jasné, že ohromnou kubaturu kuchyně nevyhřejeme. Urychleně jsme zajistili náš skromný majetek, nalíčili desítky pastiček, láhev s naloženými vejci zabalili, zavřeli do trouby a celá kamna obalili peřinami. S kufrem a kočárkem, nacpaným jak stěhovací vůz, jsme pochodovali na vzdálené nádraží. Prchali jsme k rodičům, abychom tam ve zdraví přečkali dobu ledovou.

Životní prostor v Bělohradě byl pravým opakem našeho. V kuchyni, kde se topilo a ve dne žilo, bylo nás na 12 m^2 s dítětem pět. Kamínka hřála a my se tetelili jak teplem skutečným, tak blahem a teplem lásky rodičů.

Asi za dva týdny jsme se vrátili do Sovětic. Přivítal nás ledový dech opuštěných místností. Káj a Gerda šli přemoci ledovou královnou.

Myši prokousaly v rohu stropu díru, a ze sýpky nad námi se sypalo do kuchyně zrní. Topili jsme dnem i nocí. Dítě bylo přebalováno pod velikou peřinou. Nahrazovala inkubátor. Mráz, uhnízděný v mohutném klenutí, nechtěl ustoupit. Zdi se orosily a voda stékala drobnými čůrky k zemi. Z láhve, mrazem roztržené, jsme vysekávali prasklá vejce.

Ohřívát jsme se chodili ven, na procházky, kde byl mráz, ale životadárné slunce. Až za dva dny dosáhla konečně teplota naší obývací kuchyně otužilecké teploty 15° , a my mohli kluka vykoupat.

A to už kulminoval leden roku 1954.

Čtyřicet let společného života přineslo mnoho prožitků, ale ne vždy veselých a jednoduchých. Tři synové, narození po pěti létech, život plně vstřebávaný, nabitý prací, sportem, turistikou, ... Tenkrát jsme žili jen s jásavou nadějí na jaro a těšili se na vše, co nám budoucí dny přinesou. Teď už nám zbyl jen prostor k bilancování, bohužel.

Jozef dŘEVNÍK BOROVSÝ

Čepel mého řezbářského nožíku se s gustem zařízla do měkkého lipového dřeva, a zanechala tak na mnou právě zhotovované figurce další pěkný záhyb. V tom okamžení však málem mi nožík i s figurkou z rukou vypadly, neboť kdosi znenadání zabušil na okenní tabuli mé chaloupky. V rychlosti jsem trhl hlavou a viděl, že za mnou opět přišel můj soused a odvěký pobratim František. Pln zvědavosti, neboť netušil jsem, čeho si po mně může žádat, zvedl jsem se ze své trojnožky, na níž s oblibou své figurky vyřezávám, a šel mu otevřít dvěře.

„Nuž, pověz mi, Františku, co že tě ke mně zas po čase přivádí?“

„Víš, co je dnes za den, Ludvíku?“ otázal se mne.

„Ba že vím,“ pravil jsem mu, a abych se ujistil, sáhl jsem do kalhot pro své kapesní kalendárium. „Dnes je Velký pátek, svátky velikonoční jsou před námi, však se můžeš přesvědčit, že jsem na ně nezapomněl, zde, podívej, již nádhernou panenku Marii vyřezánu mám a zde vbrzku hotova bude i podobizna Kristova, kterak na kříži umírá.“

„Toť jistě chvályhodná práce, Ludvíku,“ přisvědčil mi František, „však na něco jsi přece pozapomněl! Dnes, na Velký pátek, země se otvírá, skaliska se rozestupují a odvěké rokliny vydávají své poklady!“

„Pravdu díš, Františku, naše pense je sice dostatečná i pravidelná, leč drobné přilepšení by jí neuškodilo. Půjdeme se poohlédnouti po nějakém pokladu, však dříve musíme se na to dobře vybavit. Běž, Františku, dozadu do mé kolny, na skobě tam můj rýč na okopávání zahrádky visí, přines jej, bude jej zapotřebí, až otevírati budem truhlu se zlaťáky!“

František se odebral pro rýč a já zatím ve svojí kuchyňce poohlížel se po nějaké nádobě, do které bychom bohatství přesypali. Z malované kredence vyndal jsem ponejprv porculánový omáčník, který se mi však zdál býti příliš malým, proto sáhl jsem více dozadu a nahmatal modře zdobenou hlubokou mísu z majoliky. Zatímco jsem si ji spokojeně prohlížel, vrátil se již František s rýčem.

„Nuže, můžeme jít!“ zvolal František, avšak já ho ještě na chvíli pozastavil a pravil jsem, že k takové vznešené příležitosti by se slušelo, bychom se vkusně oděli a vyzdobili. Vyndal jsem proto z prádelní truhlice své nedělní šaty a oblékl si je. František však pravil, že již se nebude k sobě domů vracet, aby se převlékl, protože cesta je tam dlouhá a stálo by ho to zbytečně mnoho sil. Sáhl jsem tedy na dno truhlice a vyňal z ní velikou kokardu a připjal ji na klopu Františkova saka.

„Když již budeš mít šaty všední, tak ať je alespoň svátečně ozdobené máš!“ pravil jsem mu a vyrazili jsme.

Vyšli jsme za humna mé chaloupky a pokračovali dál po naší silničce, která vede odsud ze Zlomenin až do města, kde bydlí ti lenoši a budižkničemové! Abychom nenarušili sváteční atmosféru, zanotovali jsme s Františkem společně starou známou „Gott erhalte Franz den Kaiser, Unsern guten Kaiser Franz!“, přičemž jsem já náš zpěv ještě doprovázel svižným bubnováním do dna mé majolikové mísy.

Vtom zčistajasna František vykřikl: „Zastavit stát!“ a ukázal napřaženou paží před sebe, kde uhlídal jsem něco neuvěřitelného! Naše malá silnička se otevřela a před námi tu v zemi zela veliká jáma, jež naprosto nepochybně ukrývala poklad! Jáma byla lemována čtyřmi podivnými červenobíle pruhovanými prkny, na jejichž vrcholcích se střídavě zažíhala oranžová světla.

„Šel jsem tudy před dvěma dny, a žádná jáma zde nebyla!“ pravil mi František. „Určitě je to jeskyně s pokladem, která je po všechny ostatní dny v roce skryta a pouze dnes na Velký pátek se otvírá!“

„Jistě máš pravdu, Františku, však pověz mi, co znamenají ta oranžová světla?“

„To jsou, Ludvíku, jistě pekelné ohně, které vstup do podzemí střeží!“

„Však my ničehož se báti nemusíme, Františku, pro tuto potřebu vzal jsem s sebou figurku panenky Marie, kterou jsem právě včera vyřezal. S ní můžeme se beze strachu odvážit sestoupit dolů a poklad z hlubin vyzvednouti!“

„Nuže, na co ještě čekáme? Ruče vpřed, bohatství již máme na dosah!“

„Čile dolů, já jdu první, Františku, a ty potom spusť se opatrně za mnou! Stejně jako za světové vojny, když lezli jsme do zákopů s naším švarmem či jak by řekli prušáci Schützengruppe!“

„Tak tak, Ludvíku, však ještě v dobré paměti mám naše tažení na švarmlínii, nás hned tak něco nezastaví!“

Sestoupili jsme do jámy rozestoupivši se silnice a poohlíželi se po pokladu, leč leželo tu jenom několik exemplářů láhového piva. Však vtom jsem si v jámě všiml ještě něčeho. Z jejích stěn tu trčela mohutná okovaná roura, kterážto, jak poklepem jsem vzápětí zjistil, byla dozajista dutá!

„To je ono, Františku! Okovaná dutá roura; jistě skrývá všeliké cennosti. Rychle, rychle uchop můj rýč a jmi se v ní vysekat otvor, kterým to bohatství vyndáme!“ Jak pravil jsem, tak František udělal. Uzmul rýč pevně do rukou a už sázel do roury jednu ránu za druhou.

„Máš ještě pořádný švunk, Františku! Jako zamlada, jako zamlada!“ pochvaloval jsem, jak se činí, když tu náhle zaslechl jsem odshora jakési hlasy:

„Ty vole, von tam snad někdo spadnul!“ znělo z povrchu a pak už byl slyšet dusot rychlého běhu k naší jámě. Podíval jsem se nahoru k jejímu okraji a tam spatřil podivnou bytost, oděnou do svítivě oranžové komže, která byla snad od sazí celá zašpiněná.

„Nýdr! Permon je tady!“ zvolal jsem k Františkovi a strhl ho rázným pohybem k zemi.

„Rarach!“ přitakal František a jal se křížovat. Já vytáhl jsem mariánskou figurku a, drže ji v napřažené ruce, zaháněl jsem jí onoho skřeta pryč. Leč jemu i přesto další dva na pomoc přispěchali a oba nás i přes naše hlasité odříkávání otčenáše z jámy vytáhli a začali se ptát, jestli jsme do té jámy spadli a jak jsme mohli přehlédnout ta světla. My s Františkem však již na nic nečekali a oba ke svým domovům se hbitě rozprchli.

Když jsem potem za několik dnů šel opět tou cestou po silniče, jáma už tam nebyla. Proto byla to nade vši pochybnost jáma s pokladem, která jen na Velký pátek se otevřela. Však vinou řádění temných sil nepodařilo se nám z ní ono bohatství vyzvednouti, a přitom jsme již byli tak blízko! No řekněte sami, nic horšího se nám snad už nemohlo stát.

SCHÁZENKY

Zdenka LÍBALOVÁ

Z obálky rána
vyjímám
dopis dne.
Píšeš v něm,
Že jsem scházenka.
to proto,
že ti scházím.

Srpeček tvého úsměvu
rozzářil naše
noční milování
a já si všimla –
– s úžasem
že dorůstá.

Rozškrtnu sebe
o škrťátko snů
a zapálím tě
abys hořel
láskou.

Prostřena pro tebe
stávám se písni
abys už navždycky
mohl znít ve mně
nástroji určeném
pro dvě ruce.

Čekám do tmy
na tvůj hlas
abych se jako
harfa rozezněla
a jediným tónem
ti nabídla sebe.

V mých ústech
Sládně
tvůj dech.
Vezmi své srdce.
A v mém
je nech.

Přebýváš ve mně
Dotykem kůže.
Mé tělo rozkvétá
a snít
se může.

Do nahého herbáře
lisuji si
tebe.
Dvě duše dotkly se
a vzniklo nebe.

Ve schránce tvého těla
vězí dopis
mých rtů.
Nechceš jej vytáhnout
protože obsah
znáš už nazpaměť.

Na tvých řasách
tančí
stín pozdního večera.
A já toužím
aby se rozednilo
do něhy.

Ráno se prošlo
ve tvých vlasech
a zanechalo
vůni sedmikrás
a já ji
lačně piji
společně s douškou
tvého dechu.

Slunce se skutálelo
z ošatky večera.
Nastala noc.
Z tvých dlaní
láska vyvěrá.

Ožívám do ticha
nevyřčených slov
tma mi je porcuje
na sousta vděku
a já vím
že jsou
od tebe

Stanu se šálkem
abys mohl pít
stanu se nocí
abys mohl snít
a klecí
abys neulétl.

Do klína
převrhnou ti noc.
Opařen hvězdami
vtiskneš mi pusou –
– a místo tebe
budu popálená.

Neležíš
na pohřebišti snů
neboť se zdáš
živě
až vítr ve vlasech
zpívá.

Stanu se kočkou
a upředu ti
dlouhosrsté verše
do kterých oblékneš
svou duši
a zněžníš
čekáním
na zázrak.

Z oříšku noci
vypadl den
poskládal se
do tvaru tebe
a rozzářil se
nadějí.

Stanu se lístkem
abys mi psal
o tom že voníš nocí
a nesplněným snem
který se skutečností
stává.

Setmělo se mi
do kapes
kousek tebe.
Prosinec
hoří světly
a zebe.

Otevřeným oknem
lákám dovnitř tmu.
Prosím ji
aby mě celou zahalila

a ponechala prostor
pro tvou fantazii.

Na oblá záda noci
napíše ti vzkaz
který si přečteš
hmatem
a tancem prstů
na mém těle.

Oděl ses nocí
abys mohl krást
drahokamy ňader
ze šperkovnice
mého těla.

Do veršů prší mi
březnová láska
Má tvůj tvar
A praská
ve švech snění.

Ráno březí
vzpomínkou na tebe
porodilo

fialové sny.
Skryla se v nich
předjarní touha.

Náš oči
ze tmy
veliké hloubkou
a odvážné ptaním
co bude dál
za oponou rána.

Prolnu se do tebe
v krajině ticha
mlčením očí
nahradím
řeč úst
a vypovím
vše důležité.

Něhopisem zaznamenám
všechny dny
s tebou
maličká sluníčka
v dlaních
připravených
pohládit.

ŠTĚDROVEČERNÍ HOST

Václav FRANC

Od doby, kdy manžel náhle zemřel a dcera se vdala a odstěhovala se do města, trávila jsem Štědrý večer ve společnosti mého syna Jendy. A nejinak by tomu bylo i toho roku, kdyby mně nenarukoval na základní vojenskou službu. Pochopitelně jsem ve své chaloupce v podhůří pekla cukroví, abych čerstvému vojákově poslala alespoň kousek domova. Však se paní pošťačka podívovala: „Paní Horáková, ten váš Jenda se ale má, hned bych si to s ním vyměnila,“ smála se, ale když potěžkala balík, zhrozila se: „Ještě štěstí, že mám kolo, to bych se do vsi pěkně pronesla!“

Nevím, co bych za to dala, kdyby mohl být můj Jenda se mnou. Co naplat, vojna je vojna. Dcera se zetěm a dětmi mě dopoledne navštívila, dárek přinesla, pochopitelně mě přemlouvali: „Babi, pojed'te k nám, uvidíte, jak se Pěťa bude radovat, až se rozsvítí stromeček!“

„Kdepak, doma zůstanu, co kdyby Jendu pustili,“ nedala jsem se zlákat. To by byl krásný dárek. Vlastně ten nejkrásnější.

„Babi, mladýho bažanta, co se ještě v kasárnách nestačil rozkoukat, nepustěj pomalu ani na vycházku, natož pak na Vánoce domů,“ snažil se mě zlomit zeť Petr.

„A co kdyby...“ umíněně jsem trvala na svém.

„Mami, budeš tady sama,“ ani dceřiny prosící oči nedosáhly úspěchu.

Když po mladých zůstaly jen dvě dlouhé stopy ve sněhu od auta, obešla jsem hospodářství. Pochopitelně jsem musela nadělit slepicím a králíkům něco dobrého a nezapomněla jsem v duchu Erbenova Štědrého večera ani na kocoura. Vyzdobila jsem si do vázy smrkovou větvíčku a začala smažit rybí řízek. Dcera mně přivezla dva kousky, copak bych sama dělala s celým kaprem. Ale co kdyby...

Nastrojila jsem se svátečně, jako bych skutečně věřila, že přijde Jenda. V duchu mě napadaly všelijaké myšlenky, jak se tam asi má, poprvé sám daleko od domova. Možná že i nějaká ta slzička potajmu ukápně, a už jsem měla oči zalité slzami, ale co..., každé ptáče jednou vyletí z hnízda.

Když mně bylo nejsmutněji, rozdělala jsem balíček od dcery. Kolikrát já jí říkám, že nic nepotřebuju, ale copak si dá říct. Nějakou kosmetiku stejně neužiju a jídlo si koupím v prodejně, ale copak já sama sním, to když byl ještě Jenda...; ať jsem se snažila sebevíc, vždycky jsem zavadila o syna.

Malý Pěťa mně nakreslil k Vánocům velký stromeček a pod ním hromadu dárků. Určitě bude večer pod stromečkem hledat auto na ovládání, to Jenda, když byl malý, tak měl nejraději plyšového medvěda. Uši měl okousané, ale tahal ho všude s sebou.

Jenda byl se mnou v myšlenkách, i když teď někde možná na stráži, chudák jeden, mrzne, měla jsem mu poslat ještě jedny teplé ponožky, určitě by je užil. Vzala jsem do rukou jeho dopis a začala pomalu číst. Nepřijede, pochopitelně, nastoupil v říjnu, domů se podívá snad na jaře. Už jsem měla zase oči plné vody.

Zapnula jsem si televizi, ale pohádku jsem nevnímala ... na druhém talíři, který jsem prostřela, abych se necítla tak sama, smutně okorával řízek a bramborový salát. Vyšla jsem na zápraží, jestli se už Jenda přece jenom neblíží, třeba už je u Maternovic chalupy, třeba mě už vidí, jak jej čekám, marně jsem se utěšovala. Mlčky odpovídala jen zasněžená krajina jako z Ladových pohlednic, tu a tam zaštěkali ve vsi psi. Začala se do mě dávat zima.

Vklouzla jsem zpátky do světnice a zaposlouchala se do pohádky. Marně jsem se snažila vžít do děje, neboť myšlenkami jsem byla u svého Jendy. Když tu ... nejprve jsem si myslela, že to snad v televizi, ale po chvíli se slabé zaklepaní opět ozvalo. Bylo už skoro devět hodin. Kdo to může být? Jenda! Vyběhla jsem do verandy a rychle odemykala: „Jendo, jseš to ty?“

Otevřela jsem dveře a tam nestál Jenda, ale Alenka Pánková ze vsi. Malá drobná dívenka, zahalená do zimního kabátu, přešlapovala na prahu.

„Co tě ... copak, že ses vydala ze vsi až ke mně na samotu?“ vyptávala jsem se a dívku jsem zvala dál, však měla tváře pomalované mrazem.

„Já jsem vám přišla, paní Horáčková, popřát šťastné a veselé Vánoce a taky vyřídít vzkaz.“ Sklopila oči.

„Mně? A od koho?“

„Od ... od vašeho Jendy.“

„Od Jendy?“ nestačila jsem se divit.

„On k nám volal, abych vám ...“

„A proč nezavolal k Maternovým, je to přece kousek, a on tebe, chudáka, žene přes celou ves.“ Tenkrát u nás v podhůří byly jenom dva telefony. „Tak pojď dál, nestůj přece na chodbě.“

„Pozdravuje vás a vzkazuje, že určitě nepřijede,“ provinile se usmála.

„Nepřijede,“ na chvíli jsem posmutněla, „tak pojď dál a já ti ohřeju ten řízek, suším ho tady pro Jendu, a teď, když nepřijede...“

Nechtěla si sednout, ale nakonec jsem ji přemluvila. „Aspoň tady nebudu na Štědrý večer sama,“ vysvětlovala jsem svému hostu, když jsem zalívala horkou vodou černou kávu. Pro sebe jsem si udělala přece jenom slabší, vždyť už bylo dost hodin a já i tak těžko usnu. Vyprávěly jsme, až Alenka začala větu: „To Jenda taky psal, abyste ...“, zastavila se v půli věty.

Pravda byla venku. „Tak ty jsi čekala taky, že se ti ten můj voják vrátí?“ usmála jsem se a Alenka sklopila oči a mlčky přitakala.

„Tak vida, já jsem si pořád myslela, že je to ještě malý kluk, a on už má děvče,“ musela jsem se zasmát.

Seděly jsme pak dlouho do noci a společně vzpomínaly na Jendu. Kdyby nás viděl, jak listujeme v rodinném albu, určitě by z nás měl velkou radost. Ale třeba už příští Vánoce bude opět mezi námi...

SILVESTROVSKÁ ZÁHADA

Zlata ZÁKOUTSKÁ

Není snad člověka, kterého by neoslovil pohled na horská údolí, chalupy rostlé do strání zalité sluncem nebo schoulené pod jiskřivou peřinu. Vyvolá obdiv, dojetí, u pohodlného třeba i zlost, že jsou tak vysoko a obtížně přístupné.

Poslední den v roce se vydařil. Lednovým vzduchem se prokusovalo slunce a vše nečisté zakryl čerstvý prašan.

Z údolí vyšel člověk. Těžce se brodil vysokým sněhem. S viditelnou námahou jen pomalu vystupoval svahem vzhůru. Směřoval ke vzdálenému vrcholu. Tam, kde se bílý svah spojoval s azurem oblohy, vykukoval kousek štítu. Dával tušit lidské obydlí. Zavěsil se na něj očima. Batoh širší a vyšší než on ho tlačil a nutil do předklonu. Zlobilo ho to. Byl zpocený a tiše sakroval. Okolní krása ho netěšila. Diamanty sněhových vloček píchaly do očí, místy zapadal až po pás a cestování ho přestávalo bavit. Shodil batoh, vytáhl placatici se zlatavým mokem a přihnul si. Uspokojeně zamlaskal a vykročil. Šlo se mu lehčeji.

Povzbuzující manévr ještě několikrát opakoval. Myšlenky ho mile opouštěly, svízele cesty mizely. Vznášel se. Ani nepozoroval, že štít chalupy se nepřibližuje, ale definitivně se zastavil.

Něco ho nepříjemně nutilo otevřít ztěžklá víčka. Bylo to namáhavé, téměř nemožné. Cítil stisk medvědíh tlap. Cloumaly s ním a klepaly, jako by mu chtěly vytřást duši z těla. Vnímал mohutnou, vousatou postavu. Široký klobouk zaclonil celou oblohu, a byla tma. Zdály se přibližovat hlasy, začal rozeznávat slova: „Himmelhergot, člouječe, co to tady, uvšech rohatejch, vyvádíš? Chceš snád' oupeľně zmerznout'?' Seš jak vyblitý médium, jen ten klubák máš eště krápek čeruenej.“

„Kde ... kde ... to jsem?“

„No to ně je votázka, seš uKerkonších. Kam máš teda namířino, to nemám poujedomost', ale dybych se vodzdůli nebyl pustil po tvejch tlápotách, byl bys už upánu. To njeni kalá zábava zahráuvat' si s Bílou Ančkou, koho chmatne, toho móc nerada pouští. A tejkonc pudem. Sme upěknym mlíčištěti, melha palla dřiu, než sem tě našel.“

„Pane, ... já bych ... vám rád ...“

„Neskákej ně do huby, to nemám gór rád. Chci ti eště říct, jakej to byl vod tebe erc blbej nápad ít' do verchů a při tom chlastat'. Tánne s tebe špiritus jako ze sudu. Zasloužil bys, nádivo jeden. A punktum, konec šprachtání a de se!“

Vztyčil se, pohozený batoh lehce nahodil na záda a druhou rukou popadl ztroskotaného cestovatele.

Mladík se vysoukal z pruhovaných dučen a udiveně se rozhlížel neznámým prostředím. Z bílého stropu vystupují mohutné hnědé trámy. Sáhl si na hlavu. Vědomí se vracelo, ale myšlenky bolely.

„Aha, jsem na chalupě u kamaráda. Jasně. Ale má to tady nějaké předělané. Je Silvestra, asi se už pilo a já přebral, mám okno, jak vejkladní skříň ... a vůbec, kde jsou všichni?“

Malými okénky se prodíralo slunce a tancovalo po dřevěné podlaze. Kladívka zabušila do spánků, žaludek se zavlnil. Zapadl zpět do ohromného polštáře a zavřel oči.

Polospánek úlevu nepřinášel. Znovu prožíval události posledních hodin. Vystupoval z autobusu. Měl jít ještě asi 2 km k odbočce, ale on volil cestu přímo vzhůru, jako šli k Tryznovům na chalupu v létě. Nechtěl ztrácet čas, vždyť Silvestr je jen jednou do roka.

Cestu si dobře zapamatoval, při potůčku, potom k nízkým smrkům, po louce a za slabou hodinku byli nahoře. Jenže sníh všechno zasypal, i ty nízké smrčiny.

A zase slyšel hromování, že mohl zmrznout. Oklepal se. Na duchy nevěří, ale ta podoba Krakonoše z pohlednic... Snad to byl opravdu on, anebo sen? Ze snového polospánku ho probral hlas ze zápraží. Přivřenýma očima viděl siluety lidí. Odupávali sníh z bot a vzájemně se ometali koštětem. S chumlem chlapů vtrhla do světnice zima. Čišela z čepic a bund, které svlékali. Poznával své kamarády. Mluvili jeden přes druhého a on ještě nebyl schopen slyšené utřídit. Pořadač v hlavě nefungoval.

„No tys tomu dal, tak dlouho chrápat! Nestydíš se aspoň trochu?“

„Já jsem tady s váma nebyl?“ zakoktal překvapeně.

„Haha, ha ...“, místnost byla plná smíchu. Vytlačil každou myšlenku pracně vytvořenou. Rozpačitě mlčel, mozek plný otazníků bez odpovědí.

„Starej Kubát, hajnej, je zkušeněj horák. Viděl někoho ve stráni hluboko zapadat, pomyslel si něco vo nezkušeným mastňákovi, šel po tvejch stopách a dotáhl tě až sem. Pak se ještě obětoval a přišel nám říct, ať si tě vyzvedneme, až se prospíš. Všechno víme.“

„...?“

„Seš kilák od naší chaty. Naštěstí jsi mu cestou něco říkal vo Tryznově chalupě, a tak to dopadlo, jak to dopadlo. Jsi u nich. Ale prej jsi měl namále.“

„Jak já mu jenom poděkuju, i Tryznovům? Ale už mi je docela dobře, půjdu hned s vámi. Do večera se dám do pořádku, abych partě nekazil Silvestra.“ Chtěl se postavit, ale postel se s ním nějak zakymácela a trámy na stropě se pohnuly. Zapadl zpět do měkké jistoty peřin. Mužný chechtot zesílil.

„No, to je od vás moc pěkný, smát se kamarádovi, když přebral a trochu se motá, ale říkám vám, že do večera jsem fit a Silvestr nikomu nezkazím!“

Smíchem řinčely teď už i okenní tabulky. Postižený definitivně vystřízlivěl. Posadil se, nechápavě koukal z jednoho na druhého. Rozježené vlasy, oči vykulené i pusu zapomněl zavřít. Výraz málo chytrý, spíš přihlouplý vyvolal další salvy smíchu.

„Tak tohle byl od tebe ten nejlepší silvestrovskej fór, jakej sis vůbec moh vymyslet, abys věděl. Už se na tebe nezlobíme, žes nedorazil, tímhle ses vykoupil. Parta to bude ústním podáním předávat svejmu dětem i vnukům, až budem staří.“

Vopravdu se nezlobíme, žes nedorazil včas, on je totiž dneska už Nový rok a ne ledajaký, historický. Probudil ses v novým tisíciletí!“